

§ 12

Dnr 2023/00484

**Bildande av biotopskyddsområdet Alvareds
naturbetesmarker, del av fastigheten Alvared 4:164****Kommunfullmäktiges beslut**

- 1 Kommunfullmäktige beslutar att fastställa biotopskyddsområdet Alvareds naturbetesmarker.

Sammanfattning

Genom ett LONA-projekt har värdefulla betesmarker på kommunal mark i Åsarp restaurerats. Kommunen har för att säkerställa områdets naturvärden upphävt delar en byggnadsplan och ämnar skydda området genom att bilda ett biotopskyddsområde på ca 3,7 ha. Ett förslag till beslut för bildandet av biotopskyddet Alvareds naturbetesmarker har upprättats. Förslaget har skickats för yttrande eller synpunkter till myndigheter, ledningsägare, ägare till grannfastigheter, betesarrendator samt föreningar. Fem positiva eller neutrala yttranden har inkommit. Förvaltningen anser att kommunstyrelsen bör föreslå kommunfullmäktige att fastställa förslaget.

Bakgrund

- Kommunstyrelsen § 23/2024
- Kommunstyrelsens arbetsutskott § 147/2023
- Tjänsteutlåtande från kommunledningsförvaltningen, 2023-11-22
- Förslag till bildande av biotopskyddet Alvareds naturbetesmarker, inklusive bilaga 1 och 2, 2023-11-22

Paragrafen skickas till

Dag Fredriksson, kommunekolog
Remissinstanserna

Bildande av biotopskyddsområdet Alvareds naturbetesmarker, del av fastigheten Alvared 4:164, Falköpings kommun

Gullviva

Mandelblom

Beslut

Falköpings kommun beslutar med stöd av 7 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd att den naturbetesmark, vars gräns har markerats på den till beslutet bifogade kartan (bilaga 1), ska utgöra ett biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § miljöbalken.

Den på kartan heldragna blå linjen utgör gränsen för det skyddade området **Alvareds naturbetesmarker**. När beslutet har vunnit laga kraft kommer gränsen att markeras i terrängen. Områdets areal är c:a 3,7 ha.

Verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön får inte utföras inom biotopskyddsområdet.

Ordningsföreskrifter

Följande ordningsföreskrifter beslutas med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken för detta biotopskyddsområde. Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att:

1. Skada eller bortföra vegetationen genom att exempelvis bryta grenar eller såga i träd eller buskar, gräva upp växter såsom ris och örter, eller ta bort mossor, lavar och vedlevande svampar.
2. Ta bort eller flytta död ved eller stenar i området.
3. Framföra motordrivet fordon.
4. Tippa trädgårdsavfall som gräsklipp, sly eller annat växtmaterial
5. Utplanterä växt- eller djurart.
6. Tillföra naturliga eller kemiska växtnäringsämnen.
7. Stödutfodra med annat än mineralfoder.

Motiv för beslutet

Biotopskyddsområde är en skyddsform som kan användas för små mark- och vattenområden (biotoper) som genom sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter, eller som i övrigt är särskilt skyddsvärda.

De biotoper som kan skyddas av en kommun finns förtecknade i bilaga 3 till förordningen om områdesskydd. Alvareds naturbetesmarker tillhör den kategori områden som utgörs av

Naturbetesmarker – en sådan kännetecknas av en öppen karaktär, stor variation i sammansättningen av vegetationstyper, samt ett mycket rikt växt- och djurliv, vilket ofta innefattar rödlistade arter.

Syftet med att skydda sådana biotoper är att långsiktigt bevara och utveckla naturmiljöer som har särskilt stort värde för djur- och växtarter. Genom att skydda naturområden som biotopskyddsområde förbättras förutsättningarna för bevarandet av biologisk mångfald.

Skyddet bidrar också till uppfyllandet av FN:s konvention om biologisk mångfald, samt de nationella miljökvalitetsmål som Sveriges riksdag har antagit, vilket innebär att det finns ett stort allmänt intresse av att bevara skyddsvärda mark- och vattenområden. I detta fall berörs särskilt miljökvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv och en God bebyggd miljö.

För miljömålet Ett rikt odlingslandskap så anges att en viktig åtgärd för kommunen är att ”I mån av behov och möjlighet, utveckla kommunala reservat som omfattar odlingslandskapet så att de blir lättillgängliga för

allmänhet och för skolverksamhet.”. Ett biotopskydd beslutat enligt miljöbalken kan betraktas som en mindre och enklare form av naturreservat. Även miljömålet God bebyggd miljö har för ärendet relevanta förslag till kommuner: Utveckla parker, grönområden och tätortsnära natur och säkerställ ekosystemtjänster i den byggda miljön.

Beskrivning av området

Området är en trädklädd naturbetesmark som betas med nötkreatur. Den västra och södra delen är till stora delar helt öppen med en handfull skyddsvärda träd av sälk och vårtbjörk. Den östra delen som avdelas i nord-sydlig riktning av ett djupt och brett dike är till stora delar trädklädd med björk, sälk och enstaka ekar. I söder är den dock fuktig och i delar blöt.

Det finns ett antal naturvårdsarter* i de öppna betesmarkerna. Här har noterats ärenpris, ängsvädd, liten blåklocka, stor blåklocka, gökärt, prästkrage, svartkämpar, rödkämpar, brudbröd, käringtand, gulmåra, darrgräs och bockrot samt rödlistade arter i form av jordtistel (NT), backtimjan (NT) och entita (NT). Den fridlysta gullvivan finns också i betesmarken.

Biotopskyddet motiveras av att det är en varierad trädklädd naturbetesmark med stenar och enstaka hällar. Den har lång kontinuitet av bete och låg näringspåverkan av gödsling vilket gynnar den bitvis mycket fina betesgynnade floran.

Naturbetesmarkerna kan till delar klassas som Natura 2000-naturtypen Trädklädda betesmarker (9070) och målsättningen är att hela området på sikt ska kunna klassas in i denna kategori.

Syftet med biotopskyddsområdet

Syftet är att bevara och utveckla de naturvärden som är knutna till naturbetesmarkerna, och som på grund av sina särskilda egenskaper är en värdefull livsmiljö för hotade djur- och växtarter.

För att bevara naturvärdena och den biologiska mångfalden i biotopskyddsområdet behöver området framförallt skyddas mot exploatering och igenväxning.

Exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopskyddsområdet

Inom ett biotopskyddsområde får man enligt 7 kap. 11 § miljöbalken inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Nedan anges exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopskyddsområdet Alvareds naturbetesmarker. Observera att de angivna punkterna endast utgör exempel. Det kan finnas andra verksamheter och åtgärder som kan orsaka skada på naturmiljön i biotopskyddsområdet. Vid planering av en åtgärd behöver alltid en bedömning av om åtgärden kan skada naturmiljön ske.

* Naturvårdsarter: Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Idag omfattar detta begrepp juridiskt skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter (Källa: SLU Artdatabanken).

Exempel på verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön i biotopskyddsområdet:

- Anläggningar
- Bebyggelse
- Schaktning
- Tippning av sten, jord, trädgårdsavfall eller snömassor
- Avverkning/röjning av träd/buskar och/eller skog
- Borttagande av död ved

Falköpings kommuns bedömning är att åtgärder i samband med skötsel och underhållsåtgärder av befintliga anläggningar i området, som vattenledningar/diken och andra typer av ledningar, som el- och fiberledningar, samt grindar och stängsel i normalfallet inte riskerar att skada naturmiljön i biotopskyddsområdet. Det är tillåtet vid skötsel samt utförelse av fällt vilt att framföra motordrivet fordon. Nordion energi, Skanova och Solör Bioenergi Falköping har befintliga ledningar i området.

Förvaltare

Naturvårdsförvaltare för biotopskyddsområdet ska vara Falköpings kommun som också är markägare av området. Kommunen har avtal med arrendatorer för bete samt jakt.

Skötsel

Falköpings kommun får, enligt 7 kap. 11 § miljöbalken samt 7 § förordningen om områdesskydd, vidta de åtgärder som behövs för att restaurera och vårda området.

Området ska bestå av en öppen och välhävdat, naturbetesmark som ska hysa en hävdgynnad kärlväxt- och svampflora knuten till lång hävdkontinuitet. I västra och södra delen ska området vara ljusöppet och hysa näringsfattiga förhållanden. Övriga delar har karaktär av näringsrikare och trädklädda fuktängar. Betetrycket bör vara av sådan omfattning att ingen förna årligen ansamlas på marken.

Om vårdåtgärder utförs av någon annan part än Falköpings kommun, såsom arrendatorer av betesmark, regleras detta med särskilda avtal. Till dessa avtal kan även bifogas skötselinstruktioner.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Naturbetesmarken hyser höga naturvärden och har dokumenterats genom LONA-projektet Inventering av naturvärden på kommunägd mark 2017-19 samt genom inventering av skyddsvärda träd 2022.

Falköpings kommun bedömer att för att de höga naturvärdena i området ska bevaras och utvecklas behöver området få ett formellt skydd. I detta fall bedöms biotopskyddsområde vara en lämplig skyddsform.

Användning av mark- och vattenområdet

Falköpings kommun har i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av biotopskyddsområdet Alvareds naturbetesmarker, är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdet och överensstämmer med gällande översiktsplan, och andra gällande planer i området. Området var igenväxt och klassat som skogsmark. Därför har avverkningsanmälan till Skogsstyrelsen gjorts för omställning av skogsmark till betesmark.

Byggnadsplan för Åsarps stationssamhälle från 1944 reglerade markanvändningen för det föreslagna biotopskyddsområdet till småindustriändamål. Byggnadsplanens förslag för området genomfördes aldrig. Byggnadsplanen ändrades dock av kommunen 2021 genom upphävande av reglerad markanvändning för naturbetesmarkerna. Området omfattas därmed inte av någon plan.

Remissyttranden

Förslaget till biotopskyddsområde har remitterats till Falköpings kommun som markägare, Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.

Förslaget har skickats för kännedom och eventuellt yttrande till politiska nämnder och förvaltningar inom Falköpings kommun, Miljösamverkan Östra Skaraborg MÖS, natur- och kulturföreningar, arrendator av betesmarken, ledningsägare samt ägare till grannfastigheter.

Fem yttranden har inkommit under remisstiden.

Skogsstyrelsen har inga synpunkter på presenterat underlag.

Länsstyrelsen ser positivt till bildandet av biotopskyddsområdet.

Länsstyrelsen har inga övriga synpunkter.

Falbygdens Fågelklubb tillstyrker förslaget fullt ut.

Miljösamverkan Östra Skaraborg avstår från att yttra sig i ärendet.

Kulturvägen Ekomuseum Västergötland ser utan tvekan positivt på förslaget.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer kommunen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Ett beslut om bildande av ett biotopskyddsområde ska gälla omedelbart även om det överklagas. Beslut om ordningsföreskrifter för ett område ska gälla omedelbart även om de överklagas.

Dispens för åtgärder

Om det finns särskilda skäl, får dispens från förbudet för åtgärder i biotopskyddsområdet ges i det enskilda fallet, enligt 7 kap. 11 § miljöbalken. En fråga om dispens ska prövas av Falköpings kommun.

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta (fastighetskarta)

Bilaga 2. Översiktskarta

Bilaga 3. Besvärshänvisning

Bilaga 4. Sändlista

Biotopskyddet Alvareds naturbetesmarker

Alvareds naturbetesmarker avgränsas med blå linje

OBS: Fastighetsgränser i kartan är inte rättsligt gällande.

2023-11-20 10:13:33